

MARIESTAD

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Enhet Förskolan Skrivaren

Läsår 2022-2023

Antagen
Mariestad
2022-11-07

Typ av styrdokument:	Plan
Beslutsinstans:	Rektor Skrivarens förskola
Datum för antagande:	2022-11-07
Diarienummer:	
Dokumentet gäller för:	Skrivarens förskola
Giltighetstid:	2022-2023
Tidpunkt för aktualisering:	2023
Dokumentansvarig:	Rektor Susanne Bohm

Strategi

Översiktligt dokument som beskriver vägval och långsiktiga mål samt utgör grund för prioritering.

Program

Mellanform av strategi och plan. Uttrycker värdegrund och beskriver önskvärd utveckling samt vilka metoder som ska användas.

- **Plan**

Är en instruktion som ger direktiv och beskriver konkreta mål och åtgärder.

Policy

Är kortfattad och uttrycker värdegrundsbaserat förhållningssätt och principer för vägledning.

Riktlinje

Säkerställer ett riktigt agerande och en god kvalitet vid handläggning och utförande genom att ge konkret stöd och ange ramar för handlingsutrymme.

Regel

Anger absoluta normer för medarbetarnas och verksamheternas agerande. Är tydliga och tillåter inte tolkningsutrymme

Rutin eller tillämpningsanvisning

Detaljerad instruktion för hur en viss fråga ska hanteras. Innehåller handfasta råd och praktiska rekommendationer. Behandlar hur-frågor.

Innehåll

1. Inledning.....	4
1.1. Syfte.....	5
1.2. Ansvar.....	5
2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.....	5
2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår	5
2.2. Kränkingsärenden/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier.....	6
2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkingsärende, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier	6
3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår	7
3.1 Metod/kartläggning	7
3.2 Kränkande behandling	7
3.3 Sexuella trakasserier	8
3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier.....	8
3.5 Planerade åtgärder för läsåret	11
4 Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet) Barns/elevs delaktighet.....	12
4.1 Barns/elevs delaktighet.....	12
4.2 Medarbetares delaktighet.....	12
4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet	12
5 Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling	13
5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever	13
5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev	14
5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev	15
5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling	16
5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn.....	16
5.6 När verksamheten diskriminerar barn/elev	16
6. Referenser.....	17
7. Bilagor	18
7.1 Definitioner.....	18
7.2 Lagstiftning och styrdokument	20
7.3 Anmälningsskyldighet	21

1. Inledning

Som stöd för arbetet mot diskriminering, kränkande behandling, trakasserier och sexuella trakasserier ska varje förskola/skola utarbeta en plan mot diskriminering och kränkande behandling. Arbetet med planen inkluderas i det systematiska kvalitetsarbetet. Planen kan ses som en dokumentation av det främjande, förebyggande och åtgärdande arbetet och den ska upprättas årligen för varje verksamhet inom förskolan och skolan.

I planen ska det finnas aktiva åtgärder för de främjande och förebyggande insatserna som bygger på kartläggningar och utvärderingar av tidigare års arbete. Där ska det finnas en beskrivning av vilket arbete som planeras och vilka rutiner som gäller. Planen ska beskriva hur barn/elever, vårdnadshavare och medarbetare medverkar i det främjande och förebyggande arbetet.

Arbetet med de aktiva åtgärderna ska skriftligen dokumenteras. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att bedriva ett förebyggande och främjande arbete genom att:

1. Undersöka om det finns risker för diskriminering eller repressalier eller om det finns andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten
2. Analysera orsaker till upptäckta risker och hinder
3. Vidta de förebyggande och främjande åtgärder som skäligen kan krävas
4. Följa upp och utvärdera arbetet enligt 1-3

Arbetet med aktiva åtgärder ska genomföras fortlöpande. Åtgärderna ska tidsplaneras och genomföras så snart som möjligt.

1.1. Syfte

Förskolan Skrivarens plan grundar sig på bestämmelser i skollagen (2010:800), diskrimineringslagen (2008:567) och förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling. Enligt dessa lagar ska skolan arbeta främjande och förebyggande för barns/elevs lika rättigheter och möjligheter samt mot diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling. Ett steg i arbetet är att varje år ta fram en ny plan för detta arbete. Planen syftar till att säkerställa barns/elevs trygghet, studiero samt deras rättigheter.

1.2. Ansvar

Rektor på Skrivarens förskola ansvarar för framtagandet av planen på enheten.

2. Uppföljning, utvärdering och analys av föregående års plan.

2.1. Främjande och förebyggande åtgärder föregående läsår

Föregående läsårs åtgärder på förskolan Skrivaren	Åtgärd uppfylld
Främjande åtgärder på Förskolan	Ja/Nej
Skapa förståelse för hur olika människors val i vardagen kan bidra till en hållbar utveckling socialt.	Ja,
Vi vill skapa hållbara relationer mellan individer, material och vår miljö.	Ja, och det arbetet fortsätter
Vi vill ha en samsyn kring hur barn kan rustas för att bygga vänskap utifrån demokratiska värden. I våra miljöer inne och ute vill vi att barnen ska träna på demokrati genom förhandling, problemlösning och konflikthantering.	Ja, och det arbetet fortsätter
Förebyggande åtgärder på Förskolan	
Vi har barn som behöver extra stöd och hjälp för att etablera sociala relationer.	Ja de har fått stöd av närvarande pedagoger
Vi använder oss av ord och tecken för våra demokratiska strategier som är samarbete, turtagning, vänta, hjälpa, stopp. Pedagoger hjälper barnen att sätta ord på och beskriva sina och andras känslor i olika situationer som uppstår.	Ja vi använder några tecken men blandar med kroppsspråk,

	bilder och olika talade språk
--	-------------------------------

2.2. Kränkningar/diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier

Inga kränkningar -eller diskrimineringsärenden har förekommit på enheten.

2.3. Analys av främjande och förebyggande åtgärder samt kränkningar, diskriminering, trakasserier eller sexuella trakasserier

Under året har det förekommit situationer/händelser/konflikter mellan barn som krävt insats från pedagog som direkt tagit tag i situationen genom att prata med berörda barn och vårdnadshavare. Den kommunikationen är väldigt viktig. Det gör att situationen, blir löst där och då genom att pedagogen pratar med alla inblandade parter och reder ut. Under året har ingen händelse resulterat i en anmälan till kränkningar/ diskrimineringar/trakasserier eller sexuella trakasserier

Vi är en liten enhet där alla känner alla. Oavsett vilken avdelning vi arbetar på så lär vi känna barn och vårdnadshavare på ett bra sätt. Vår gemensamma gård främjar det arbetet. Det leder till trygga barn. Vi försöker också vara närvarande pedagoger som tar tag i och löser konflikter mellan barnen direkt genom att prata, sätta ord på känslor och på så sätt skapa förståelse för varandra. Vi har använt oss av våra demokratiska strategier både vid konfliktsituationer men annars också. Vi har pratat med barnen om att vi kan lära av varandra, ta hjälp av en kompis eller hjälpa en kompis och allt blir lättare och roligare om vi gör tillsammans.

Vi vuxna föregår med gott exempel och tänker på hur vi agerar och pratar till varandra och till barnen. Vi synliggör och pratar om olikheter och genom det ger vi barnen verktyg och förutsättningar att skapa förståelse för olikheter i vårt samhälle. Barnen visar empati och hänsyn gentemot varandra. De hjälper varandra i vardagliga situationer och delar med sig av sina kunskaper. De bjuder in varandra i lek och hittar tillvägagångssätt för att lösa konflikter som uppstår. De dagliga diskussionerna kring bemötande, förhållningssätt ser vi som en framgångsfaktor.

Vi tränar på demokrati genom förhandling, problemlösning och konflikthantering i görandet under hela dagen.

Barn som har behov av extra stöd får det av alla pedagoger på förskolan. I det arbetet har stöttning av specialpedagog varit värdefull

3. Undersök och analysera risker och hinder i verksamheten för innevarande läsår

3.1 Metod/kartläggning

Vi lyssnar in och observerar barnen inomhus och utomhus. Vi beaktar vårdnadshavarnas synpunkter som kommer fram i dagliga samtal eller vid utvecklingssamtalen. Vi diskuterar det som kommit fram i arbetslaget på enheten och tar utifrån det fram främjande och förebyggande åtgärder.

3.2 Kränkande behandling

Risker och hinder för kränkande behandling	Analys av de orsaker till de risker och hinder för kränkande behandling som upptäcks
<p>Det finns risk för att barn kan bli utsatta för bitning, nyp, slag eller knuffar. Bland de äldre barnen på förskolan kan barnen också säga saker till varandra som kan leda till att man känner sig kränkt/ledsen.</p> <p>I årets kartläggning har vi uppmärksammat att på baksidan av förskolans gård, som ligger lite avskilt, finns risk att barnen säger och gör saker till/mot varandra som kan leda till konflikter.</p>	<p>Trots att vi försöker vara härvarande pedagoger uppstår konflikter om saker eller att man inte får sin vilja fram. Ofta beror det på att man inte kommit så långt i sin språkutveckling, att barnen inte kan kommunicera med verbala språket, utan man tar till bitning, knuffar, slag, för att tala om vad man vill eller inte vill. Risken att det sker är större de tider på dagen när inte alla pedagoger är på plats ex. vid ensamarbete, öppning, stängning, och ute på gården eftersom det dels är svårare att ha uppsikt över hela gården när man är färre pedagoger men också för att gården är utformad som den är med en ”baksida” som är svår att ha uppsikt över även om vi är alla pedagoger på plats.</p> <p>Den delen av gården ligger avskilt från övriga gården vilket gör att pedagogerna ibland missar att placera sig på ett sådant sätt att de ser och hör vad som sägs och görs även på den delen av gården. Barnen drar sig gärna till den delen av gården för att leka i avskildhet och kanske undgå pedagogernas närvaro.</p>

3.3 Sexuella trakasserier

Risker och hinder för sexuella trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Det kan finnas risk att sexuella trakasserier förekommer vuxen mot barn eller barn mot barn.</p>	<p>Situationer som kan vara extra känsliga är vid ensamarbete, vid skötbordet, vid toalettbesök eller vila.</p> <p>Det är svårt att undvika ensamarbete delar av dagen och i största möjliga mån försöker vi undvika att okända vikarier byter blöjor på barnen eller öppnar/stänger förskolan. Vi jobbar dagligen med barnens rätt till integritet, att säga stopp med ord och tecken när man inte vill och att det ska respekteras av vuxna och kompisar. Vi är noga med att begära utdrag från belastningsregistret vid anställning av personal eller mottagande av studenter på praktik. Vi arbetar aktivt för att inte stänga dörrar för att kunna ha överblick över barnen och det de gör. Det är all personals ansvar att omedelbart uppmärksamma om vi hör eller ser något beteende som inte är önskvärt och ansvar för att ifrågasätta och uppmärksamma den vuxnes eller barnets handlade direkt.</p>

3.4 Diskrimineringsgrunderna och trakasserier

Risker och hinder för diskriminering och trakasserier	Analys av de orsaker till de risker och hinder som upptäcks
<p>Kön: Det finns risk för att barn kan känna att de blir annorlunda bemötta beroende på kön. Det finns även risk för att pedagoger bemöter barn olika utifrån kön, ofta omedvetet i lek och i våra miljöer.</p>	<p>Om vi vuxna är fast i de traditionella könsmonstren som delar in oss människor i facken man/kvinna, pojke/flicka och vi själva inte är medvetna eller uppmärksammar hur barnen pratar kring kön.</p>

	<p>Vi samtalar med barnen om att flickor och pojkar kan. Allt lekmaterial och alla aktiviteter är tillgängliga för alla barn oberoende av kön och vi benämner inte gruppindelningar på barnen med kön utan med andra namn som inte har med kön att göra, Ex med namnet, eller namnet på avdelningen.</p> <p>Det finns lego/duplofigurer med olika kön och yrken i våra pedagogiska lärmiljöer.</p>
<p>Könsöverskridande:</p> <p>Det kan finnas barn som lever i en familjekonstellation med könsöverskridande identiteter som kan känna sig annorlunda.</p>	<p>Det handlar mycket om pedagogernas förhållningssätt och det är viktigt att vi regelbundet diskuterar hur vi bemöter olika barn och vårdnadshavare. Vi diskuterar även detta med barnen.</p>
<p>Etnisk tillhörighet:</p> <p>Det kan finnas risk för diskriminering</p>	<p>Barn (och vårdnadshavare) som kommer från en annan kultur med annat förstaspråk än svenska kan känna sig otrygga, diskriminerade/kränkta av att de inte kan ta del av information och delta i aktiviteter på lika villkor som de svensktalande barnen(vårdnadshavarna).</p> <p>Vi uppmärksammar och visar nyfikenhet för barn olika etniska tillhörighet genom att visa intresse för barnens/familjen hemspråk</p> <p>Vi använder vid behov tolk vid samtal med vårdnadshavare. I det dagliga arbetet används TAKK, bilder, polyglutt och kroppsspråk för att öka förståelsen för varandras språk. Polyglutt är en digital app som fungerar som ett bibliotek med böcker på många olika språk. Denna app är en framgångsfaktor då alla barn kan få en saga uppläst på sitt språk. Att barnen serveras den mat som vårdnadshavarna önskar utifrån etnisk tillhörighet är också en del i det främjande arbetet. Vi serveras dock inte halalslaktat kött.</p>
<p>Religion eller annan trosuppfattning: Det kan finnas risk för diskriminering och kränkande behandling</p>	<p>Risk finns att vi pedagoger på förskolan inte har tillräcklig kunskap om olika religioner vad gäller exempelvis klädkod och traditioner.</p>

	<p>Risk finns också att pedagoger och /eller vårdnadshavare har åsikter om barn i gruppen utifrån etnisk tillhörighet och religion.</p> <p>Vi arbetar med att ta tillvara barnens och vårdnadshavarnas olika tankar och erfarenheter utifrån olika religioner genom och arbetar för att barnen utvecklar sin förmåga att respektera varandra och arbetar aktivt med att se varandras olikheter som något positivt.</p> <p>Att barnen serveras den mat som vårdnadshavarna önskar utifrån etnisk tillhörighet är också en del i det främjande arbetet. Vi serveras dock inte halalslaktat kött.</p>
<p><i>Funktionsnedsättning:</i></p> <p>Det kan finnas risk för diskriminering och kränkande behandling.</p>	<p>Barn med psykiska eller fysiska funktionsnedsättningar kan ha svårt att delta i förskolans alla aktiviteter. Bristande tillgänglighet eller brist på resurs är exempel på sådant som skulle kunna påverka. Brist på resurs skulle också kunna vara en risk för att övriga barn i en grupp diskrimineras eller behandlas kränkande</p> <p>Vi arbetar främjande med att både barn och vuxna får förståelse för att vi alla är olika och har olika behov. Vi arbetar för att alla ska hitta sin plats i gruppen. Vi anpassar verksamheten med hänsyn till barnens olika förutsättningar och behov. Om vi har barn i våra grupper som av en eller annan orsak behöver anpassningar utifrån en funktionsnedsättning så fördjupar pedagogerna sina kunskaper genom relevant fortbildning, handledning av förskolans specialpedagog, tar hjälp av BHV och vårdnadshavare. Allt för att se och förstå alla barn.</p>
<p><i>Sexuell läggning:</i> Risken är att man känner sig diskriminerad/kränkt för att man inte blir likvärdigt behandlad på grund av fördomar kring sexuell läggning.</p>	<p>Det finns risk om vi låter den stereotypa normen påverka vårt förhållningssätt. Risken blir större om vi inte är medvetna om vilka familjekonstellationer våra barn lever i.</p>

	Utifrån barnen egna beskrivningar av sina familjer blir det naturligt att prata om att familjer ser olika ut. Vi synliggör och bejakar olika familjekonstellationer och får varje barn att känns stolthet över sin familj.
<p><i>Ålder:</i></p> <p>Risk finns när barn placerats i en grupp där det inte finns barn på samma utvecklingsnivå eller där det inte finns lärmiljöer som motsvarar hans utvecklingsnivå. Om barn blir benämnda och kategoriserade som stora eller små kan diskriminering uppstå.</p>	När vi sätter ihop grupperna och anpassar lärmiljöer tar vi hänsyn till barnens utvecklingsnivå. Istället för att använda begrepp som yngre/äldre de små barnen/de stora barnen använder vi istället namnen på barnen och namnen på avdelningarna, Gåspennan och Pennskrinet.

3.4 Planerade åtgärder för läsåret

Åtgärderna är överförda och tidsplanerade i enhetens kvalitetsverktyg för att fortlöpande genomföras. För definition av begreppen främjande och förebyggande, se bilaga 1.

Planerade främjande åtgärder på förskolan.	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Vi fortsätter att arbeta med våra demokratiska värden för att bygga vänskap, träna på förhandling, problemlösning och konflikthantering.	<p>September 2022 och hela läsåret.</p> <p>Stäms av vid månadsreflektion, havlårsanalys och utvärderas i maj 2023</p>	Vi använder oss av ord och tecken för våra demokratiska strategier som är samarbete, turtagning, vänta, hjälpa, stopp. Pedagoger hjälper barnen att sätta ord på och beskriva sina och andras känslor i olika situationer som uppstår.	Alla pedagoger

Förebyggande åtgärder på Förskolan	När påbörjas/genomförs åtgärden?	Hur?	Ansvarig
Skapa en organisation så att det hela tiden är vuxna som har koll på baksidan av gården vid utomhusvistelse när barnen leker där.	September 2022 och hela läsåret. Stäms av vid månadsreflektion, havlårsanalys och utvärderas i maj 2023	Alla vuxna på förskolan ska vid utevistelse medvetet placera sig på gården så att man hela tiden har koll även på baksidan av gården. När alla pedagoger kommit ut gör man upp vem som vistas var på gården för att ha uppsikt överallt.	Alla pedagoger på enheten

4 Delaktighet och förankring av planen (samverkansskyldighet) Barns/elevs delaktighet

4.1 Barns/elevs delaktighet

Vi har i arbetet med barnen tagit tillvara på deras tankar och åsikter. De har varit delaktiga i utformandet av miljöerna och i verksamheten i stort.

4.2 Medarbetares delaktighet

Framtagandet av planen har skett på APT. Kost och lokalvårdspersonal informeras om årets främjande och förebyggande åtgärder av rektor.

4.3 Vårdnadshavarens möjlighet till delaktighet

I framtagandet av planen tar pedagogerna med de synpunkter som kommit upp vid utvecklingssamtal, introduktion och i dagliga samtal. När planen är antagen av förskolan skickas den ut i Unikum och finns att läsa på Mariestads kommuns/Skrivarens hemsida

5 Rutin/åtgärder vid händelse av konflikt, diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier och kränkande behandling

En viktig utgångspunkt är den individuella upplevelsen. Ett barn eller en vuxen som berättar att hen känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad eller skadad måste alltid tas på allvar. Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar istället öka om de inte aktivt motverkas. All personal i förskolan har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling. Ingen ska kunna säga att ansvaret är någon annans.

5.1 Rutin vid konflikt mellan barn/elever

Upptäckt/information av/ om konflikt

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Ingrip om behövt.	All personal
2.	Meddela barnens pedagoger.	Den personal som ingripit eller eventuellt fått information om konflikt
3.	Samtal med berörda barn	pedagog
4.	Bestäm tid för uppföljning (ca en vecka senare).	pedagog
5.	Dokumentera händelsen	pedagog
6.	Kontakta vårdnadshavare till berörda barn. Berätta om händelsen och hur förskolan hanterat det samt dokumentera samtalet.	pedagog

5.2 Rutin när barn/elev kränker/trakasserar/sexuellt trakasserar annan/annat barn/elev

Upptäckt/ information om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Anmäl kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier till rektor via länk på Navet ”Anmäl kränkning barn och elev”	All personal
2.	Informerar berörda barns pedagoger.	All personal
3.	Informera berörda barns vårdnadshavare om att en anmälan gjorts och att förskolan kommer att utreda kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier	Pedagog
4.	Utredning påbörjas	Rektor
5.	Barnen hålls under uppsikt under utredningstiden.	Pedagog/arbetslag
6.	Samtal med berörda barn om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier (utifrån mognad)	Pedagog
7.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredning är klar.	Rektor
8.	Samtal med berörda barns vårdnadshavare om utredningen och om åtgärder/insatser.	Rektor
9.	Uppföljning av åtgärder/insatser.	Rektor
10.	Om kränkning/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
11.	Om kränkningen/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör	Rektor

	intensifieras åtgärder/insatser och eventuell tas hjälp av andra professioner eller externa myndigheter.	
--	--	--

5.3 Rutin när personal kränker/diskriminerar/trakasserar/sexuellt trakasserar barn/elev

Upptäckt/information av/om kränkning, trakasserier eller sexuella trakasserier

Steg	Åtgärd	Ansvarig
1.	Barn/personal meddelar rektor eller annan personal att elev blir kränkt, diskriminerad, trakasserad eller sexuellt trakasserad.	All personal
2.	Informera berörd vårdnadshavare om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier och dokumentera samtalet.	Rektor
3.	Utredning påbörjas	Rektor
4.	Samtal med berört barn (utifrån mognad) och personal om kränkningen/diskrimineringen/trakasserier/sexuella trakasserier	Rektor
5.	Fackliga företrädare och skyddsombud informeras.	Rektor
6.	Åtgärder/insatser sätts in vid behov när utredningen är klar.	Rektor
7.	Uppföljning av åtgärder/insatser	Rektor
8.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier upphör avslutas ärendet.	Rektor
9.	Om kränkning, diskriminering/trakasserier/sexuella trakasserier inte upphör kontaktas respektive avdelningschef.	Rektor

5.4 Rutin för hur vårdnadshavare ska göra för att anmäla diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling

Upptäckt/ information av/ om diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.

Scenario	Åtgärd
A. Elev utsätter annan elev för trakasserier/sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera mentor
B. Personal utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera rektor
C. Verksamheten ¹ utsätter barn/elev för diskriminering.	Informera rektor
D. Rektor utsätter barn/elev för diskriminering, trakasserier, sexuella trakasserier eller kränkande behandling.	Informera Annica Henrysson avdelningschef för Förskolan.

5.5 När rektor kränker/diskriminera/trakasserar/sexuellt trakasserar barn

Informera chef för förskola och pedagogisk omsorg.

5.6 När verksamheten² diskriminerar barn/elev

Informera chef för förskola och pedagogisk omsorg.

För information kan även elev och vårdnadshavare vända sig till Barn- och elevombudsmannen www.skolinpektionen.se/BEO vid åsikter om utbildningen.

^{1,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

^{2,2} Med **verksamheten** menas skolans miljö, byggnader, lokaler, utegård, utformning och möblering, m.m. och syftar på bristande tillgänglighet.

6. Referenser

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i förskolan
- Diskrimineringsombudsmannens handledning – Lika rättigheter i skolan
- FN:s barnkonvention
- Skollagen (2010:800)
- Skolverkets allmänna råd – Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Socialtjänstlagen (2001:453)

7. Bilagor

7.1 Definitioner

Bristande tillgänglighet

När en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att sådana åtgärder för tillgänglighet inte har vidtagits för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning som är skäliga utifrån krav på tillgänglighet i lag och annan författning, och med hänsyn till:

- de ekonomiska och praktiska förutsättningarna
- varaktigheten och omfattningen av förhållandet eller kontakten mellan verksamhetsutövaren och den enskilde
- andra omständigheter av betydelse

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan/skolan behandlar ett barn/elev sämre än andra barn/elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridandet identitet/uttryck eller ålder. Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som utför diskrimineringen. Diskrimineringen kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn/elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna.

Främjande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas.

Förebyggande

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet utgår ifrån skolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en skolmiljö där alla barn och elever känner sig trygga och utvecklas, kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande åtgärder ska motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola/skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar neutralt, men som i praktiken missgynnar ett

barn/elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna. Om exempelvis alla barn/elever serveras samma mat, kan det indirekt diskriminera de barn/elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är uppträdande som kränker ett barn/elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund för trakasserier. Det kan till exempel handla om att ett barn/elev blir retad för sitt utseende. Ett barn/elev kan bli utsatt för kränkande behandling av personal som av andra barn/elever.

Kränkande behandling kan vara:

- fysiska (slag, knuffar)
- verbala (hot, svordomar, öknamn)
- psykosociala (utfrysning, grimaser, ignorering, nonchalering)
- texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, foton, meddelanden på sociala medier)

Repressalier

Personal får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av elev eller vårdnadshavare har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Trakasserier och sexuella trakasserier

Trakasserier är uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet/uttryck eller ålder. Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier. Förutom kommentarer och ord kan det vara av någon till exempel tafsar eller kastar närgångna blickar. Det kan också handla om ovälkomna komplimanger, inbjudningar och anspelningar.

Trakasserier och sexuella trakasserier är ett beteende som är oönskat. Det är den som är utsatt för trakasserier som avgör vad som är oönskat eller kränkande. Enligt lagen måste den som trakasserar förstå hur agerandet upplevs för att det ska bli fråga om trakasserier eller sexuella trakasserier. Det är därför viktigt att den som är trakasserad klargör för den som trakasserar att beteendet är obehagligt och ovälkommet. I vissa situationer kan kränkningen vara så tydlig att inga påpekande krävs från den som känner sig trakasserad.

Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn/elev känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad. Ett barn/elev kan bli utsatt för trakasserier av personal som av andra barn/elever.

7.2 Lagstiftning och styrdokument

Skolväsendet vilar på demokratins grund

Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att eleverna ska inhämta och utveckla kunskaper och värden.

Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för miljön.

Arbetsmiljölagen (AML)

AML, gäller även för barn/elever. Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö. Enligt AML ansvarar rektor för att det finns förutsättningar för att skapa en god arbetsmiljö som lever upp till bestämmelserna i AML.

Brottsbalken

Enligt brottsbalken är handlingar som kan betecknas som misshandel, ofredande och olaga tvång straffbara. Förskolechef/rektor ska handlägga ärendet enligt riktlinjer mot hot om våld.

FN:s barnkonvention

Barnkonventionen har sitt ursprung i principen om den inneboende värdigheten hos alla människor och deras obestridliga rättigheter. Barnkonventionen bygger på perspektivet att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Artiklar inom området; artikel 2, 12, 19, 28 samt 36.

Förbud mot diskriminering och kränkande behandling

Diskrimineringslagen ska motverka diskriminering på grund av:

- kön
- könsöverskridande identitet eller uttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling. (Skollagen 6 kap. 9 §)

Socialtjänstlagen

Enligt 14 kap 1 §, är både skolmyndigheten och alla anställda inom förskoleverksamhet, skolbarnomsorg och skola skyldiga att ”genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd”.

Värdegrunden

Uttrycker det etiska förhållningssätt som ska prägla verksamheten. Skolan ska främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse. Ingen ska utsättas för kränkande behandling. Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (Skollagen 5 kap. 3 §)

7.3 Anmälningsskyldighet

Vid trakasserier och kränkande behandling

Det är viktigt att all personal i verksamheten tar alla signaler om trakasserier och kränkande behandling på allvar och agerar snabbt. Kränkningar upphör inte automatiskt utan brukar i stället öka om de inte aktivt motverkas.

All personal har anmälningsskyldighet att anmäla alla händelser där ett barn/elev upplever sig ha blivit utsatt för trakasserier eller kränkande behandling

Till socialtjänsten

Anmälningsskyldiga är all personal inom verksamheten och den omfattar sådant pedagoger och annan personal får kännedom om i sin yrkesutövning och som föranleder oro över ett barns/elevs situation.

Anmälningsskyldigheten regleras i kap. 14, 1 § socialtjänstlagen och det finns en hänvisning till denna bestämmelse i skollagen kap 29, 13 §.

Syftet med anmälningsskyldigheten är att socialtjänsten på ett så tidigt stadium som möjligt ska få kännedom om barn och ungdomar som behöver hjälp. Skyldigheten omfattar barn under 18 år och avser missförhållanden som antingen är kopplade till barnets/elevens hemmiljö eller dess eget beteende. Det kan handla om misstanke om övergrepp, vanvård eller brister i omsorgen i hemmet eller att barnet/eleven uppvisar ett riskbeteende.

Du hittar anmälningsblanketten till socialtjänsten på kommunens medarbetarportal Navet under Service och i arbetet/Arbetsrutiner och checklistor/Sektor utbildning/Elevhälsa.